

Správa o poznatkoch zo študijného pobytu

Ako študentka Fakulty elektrotechnickej ČVUT v Prahe som sa zúčastnila double degree programu realizovaného v spolupráci s francúzskou inštitúciou EURECOM, na ktorej som strávila dva semestre. V prvom rade by som sa chcela poďakovať ČVUT, že mi bolo umožnené sa tohto zahraničného výjazdu zúčastniť. Navyše som nebola jediným študentom z ČVUT na EURECOMe. Double degree programu sme sa totiž mohli zúčastniť hneď dvaja. Podotýkam, že výjazdu sme sa zúčastnili počas vyčíňania koronavírusu SARS-CoV-2, konkrétne počas druhej a tretej vlny pandémie ochorenia COVID-19 vo Francúzsku, čo malo značný vplyv na priebeh študijného pobytu vo všetkých oblastiach života. Napriek tomu som do Francúzska odcestovala a strávila tam oba semestre.

Nižšie uvádzam moje postrehy a poznatky z pobytu týkajúce sa života vo Francúzsku a štúdia na zahraničnej inštitúcii EURECOM.

Ubytovanie a život na Francúzskej riviére

Hneď, ako som sa dozvedela, že mi bol zahraničný študijný pobyt schválený, bolo potrebné zariadiť niekoľko vecí. V prvom rade som sa začala zaoberať hľadaním ubytovania a zabezpečením finančných prostriedkov pre pobyt na juhu Francúzska.

EURECOM sa nachádza v technologickom parku Sophia Antipolis a študijný pobyt sa teda odohrával prakticky na Azúrovom pobreží, čo je veľmi atraktívna a pomerne drahá lokalita. Možností ubytovania je veľa. Obľúbenými medzi študentami sú štátne internáty alebo zdieľané byty, či celé domy.

Ako prvú možnosť som zvážila internáty pre vysokoškolských študentov (nielen EURECOMu), keďže to bola najlacnejšia a najviac optimálna alternatíva na bývanie. Získať toto ubytovanie som skúšala už v marci, teda takmer pol roka pred nástupom na EURECOM. Bohužiaľ, ako zahraničný študent som sa do rezervačného systému dostala až po domácich študentoch niekedy v júni, keď už boli všetky kapacity plne obsadené. Bola som tak nútená zvoliť iný typ ubytovania. Študenti EURECOMu však majú dobré meno medzi prenajímateľmi v danej lokalite a nájsť si podnájom nebolo až také ťažké.

Ostatné možnosti ale boli (podobne ako v Prahe) drahšie než štátne internáty. Okrem samotnej ceny ubytovania bolo nutné brať do úvahy, že väčšina prenajímateľov vyžadovala niekoho (osobu žijúcu/inštitúciu so sídlom vo Francúzsku), kto by vystupoval ako ručiteľ v danej veci. Veľa spoločností a ubytovacích portálov ponúka takúto službu ručenia za poplatok. Mne sa podarilo nájsť ubytovanie, kde to vyžadované nebolo, ale to bola skôr výnimka.

Taktiež bolo vhodné zvážiť polohu ubytovania. Tá s cenou veľmi nehýbala. Okrem internátov boli ostatné typy ubytovania v približne rovnakej cenovej kategórii, a to či už v mestách ako Nice a Antibes, alebo v priľahlých obciach. Ja som uprednostnila zdieľaný byt v pokojnejšej obci pár kilometrov od EURECOMu pred ubytovaním v rušnejšom priľahlom meste Antibes, kde zvyčajne býva väčšina študentov. Jedným z dôvodov bol aj potenciálny lockdown

(nakoniec sme zažili hneď dva za sebou), kedy bolo ubytovanie v menej obývanej oblasti s prístupom do lesa neoceniteľné.

Ubytovanie v odľahlejších no husto obývaných častiach však so sebou prináša aj pár obmedzení. Týka sa to najmä dopravy. Všadeprítomné ranné a poobedné zápchy sú každodennou samozrejmosťou. Hoci v danej oblasti je vybudovaná hromadná doprava, na pomerne malom území operuje viac dopravných spoločností a v porovnaní s Prahou sú ceny za dlhodobé lístky viac než dvojnásobne vyššie, nehovoriac o tom, že v prípade prekračovania hraníc jednotlivých aglomerácií je nutné si kupovať lístok u viacerých dopravcov zároveň. Navyše spoje nie sú tak frekventované ako napríklad v Prahe a bez auta alebo aspoň bicykla sa človek v odľahlejších častiach mimo centrum miest môže presúvať len obmedzene. Preto je vhodné zvážiť polohu ubytovania. Ako som už spomínala vyššie, v rámci danej situácie som očakávala minimálne jeden lockdown, a preto som si zámerne zvolila miesto, ktoré síce disponovalo horšou dostupnosťou z EURECOMu, ale pokojnejším susedstvom a väčším priestorom.

Zdieľanie ubytovania s inými študentmi môžem len odporučiť. Či už išlo o každodennú komunikáciu v cudzom jazyku, alebo spoznávanie iných kultúr, v mojom prípade spolubývanie v medzinárodnom prostredí bolo obrovským prínosom a rozšírením obzorov. Mala som to šťastie, že som bývala so študentmi z EURECOMu. Takže aj napriek lockdownom som mala možnosť byť v priamom kontakte so spolužiakmi, aj keď len v rámci malej uzavretej skupiny.

Financie

Čo sa týka financovania životných nákladov, počas pobytu mi bolo poskytované štipendium od ČVUT. O štipendium je dobré požiadať čo najskôr, aby bolo k dispozícii ešte pred odchodom do Francúzska. Pred začiatkom pobytu bolo totiž nutné zaplatiť poplatky a zálohy spojené s ubytovaním a rátať bolo treba aj s poistením počas celého pobytu, nákladmi na cestu (benzín/letenky) a v tej dobe plateným PCR testom. Mesačná čiastka, ktorá nám bola poskytovaná ČVUT bola postačujúca na väčšiu časť nájmu. Okrem štipendia od ČVUT mi bolo za určitých podmienok poskytnuté aj jednorazové štipendium od EURECOMu. Náklady na život (nájom + energie, strava...) boli vo Francúzsku citelne vyššie než v Prahe. Preto si neviem predstaviť, ako by som celý pobyt financovala bez dodatočného štipendia od EURECOMu alebo bez finančnej pomoci mojich rodičov.

Taktiež sa dá v niektorých prípadoch získať finančná pomoc od francúzskej vlády, napríklad v podobe príspevku na bývanie, ktorý je poskytovaný odvetvím francúzskeho sociálneho systému, konkrétne ho poskytuje úrad Caisse d'allocations familiales (CAF). Výška príspevku je individuálna, typicky v rádoch desiatok až stoviek eur mesačne. Celý proces schválenia príspevku na bývanie však prebieha pod hrozbou zážitku povestnej francúzskej byrokracie na vlastnej koži a, pravdaže, vo francúzštine. K peniazom je možné sa dostať v priebehu týždňov bez akejkoľvek dodatočnej komunikácie s úradmi alebo po niekoľkých mesiacoch a usmerňovacích telefonátoch. Navyše kvôli danému príspevku je nutné si zriadiť francúzsky účet, ktorý sa môže hodiť aj neskôr v prípade stáže vo francúzsku a francúzske telefónne číslo, ktoré sa oplatí mať hneď z niekoľkých dôvodov – je potrebné na otvorenie účtu, tarify sú

omnoho výhodnejšie ako tie české a pokiaľ voláte niekomu vo Francúzsku (úrad, firma...), pravdepodobnosť, že sa na hovor odpovie, je väčšia.

Proces integrácie a študentský život

Ešte pred začiatkom zimného semestra EURECOM zvyčajne organizuje dobrovoľný intenzívny kurz francúzštiny, kde sa stretne drvivá väčšina prichádzajúcich študentov. V mojom prípade sa kurz z dôvodu nízkej účasti kvôli pandémie nekonal. Určite by som sa ho ale zúčastnila. Nikde v požiadavkách pre tento program sa explicitne neuvádza, že by bolo potrebné ovládať francúzsky jazyk. Výuka sa síce koná kompletne v angličtine a so všetkými vyučujúcimi a na študijnom oddelení sa dohovoríte francúzsky, ale už na vrátnici EURECOMu s angličtinou niektorí zamestnanci váhajú. Francúzštinu je z môjho pohľadu vhodné (aj keď asi nie úplne nevyhnutné) ovládať aspoň na základnej úrovni, pretože mimo EURECOMu sa bez nej takmer nepohnete. Či už pri podpisovaní zmluvy a komunikácii s majiteľmi bytu, alebo pri komunikácii s bankou, firmami, úradmi, až po obyčajnú objednávku v pekárni, tam všade je potrebná francúzština. S niektorými vecami môžu pomôcť francúzsky hovoriaci zamestnanci EURECOMu a spolužiaci. Obťažovať ich s každou maličkosťou ale nemôžete.

Aj keď sa úvodný kurz nekonal, EURECOM zorganizoval rôzne športové aktivity, kde bolo možné vidieť kus nádherného regiónu na juhu Francúzska a spoznať väčšinu prítomných spolužiakov. Tie sa konali na konci úvodného týždňa, počas ktorého nám bol predstavený EURECOM, zamestnanci študijného oddelenia nás previedli úvodnými formalitami a boli nám vystavené študentské preukazy.

Tesne pred skúškami v letnom semestri EURECOM zorganizoval záverečné „Gala“. Chápem, že za daných okolností to bola snaha poskytnúť študentom možnosť stretnúť sa pred odchodom a trochu si užiť aj túto stránku zahraničného študijného pobytu. Bola som však pohoršená, keď som videla, že dané „Gala“ bola veľká študentská párty, kde sa nedodržiavali základné protipandemické opatrenia, a to celé sa konalo pod dohľadom zamestnancov EURECOMu.

Okrem týchto akcií študentský život pre nás prakticky neexistoval. Víkendy boli venované práci na projektoch a domácich úlohách, keďže štúdium bolo pomerne náročné a počas pandémie som mala pocit, že vyučujúci si neuvedomujú, ako sú študenti vyťaženi.

Výuka

Organizácia výuky na EURECOMe je odlišná od tej na ČVUT. Kurzy sú organizované v trojhodinových blokoch s pätnásťminútovou prestávkou uprostred. Veľký dôraz sa kladie na prácu mimo školy (domáce úlohy, semestrálne práce a projekty). Trojhodinový blok vo väčšine prípadov slúži ako prednáška. Obdoba cvičení ako na ČVUT tu neexistuje. Občas sú bloky prednášok nahradené laboratórnym cvičením, ak to daný kurz vyžaduje.

Po skončení semestra nasleduje jeden týždeň určený na samostatné opakovanie prebratej látky (tzv. revision week). V ďalších približne dvoch týždňoch sú organizované skúšky a obhajoby projektov. Pre každý kurz je vypísaný len jeden termín, ktorý nie je možné zmeniť. Chýba tu tak možnosť rozvrhnúť si skúšky podľa vlastných preferencií, ale všetko sa dá zvládnuť. V prípade, že je nutné si skúšku zopakovať, náhradné termíny pre zimný aj letný semester sú v septembri.

Zimný semester začal v hybridnej forme – výuka prebiehala prezenčne a online zároveň. Neskôr sa prešlo len na online výuku. Letný semester potom prebiehal v niektorých prípadoch opäť v hybridnej forme, ale väčšina kurzov bola online. Výhodou hybridnej formy bolo, že prednášky sa nahrávali a boli dostupné pre študentov počas celého semestra a tiež fakt, že výuky sa mohli zúčastniť naozaj všetci študenti bez ohľadu na to, kde sa momentálne nachádzali, pričom študentom prítomným vo Francúzsku bola daná možnosť ísť do školy. Takáto forma výuky však väčšine vyučujúcich spôsobovala problémy. Často vyučujúci nevedeli, či sa sústrediť na online poslucháčov, alebo na študentov, ktorí sa výuky zúčastnili prezenčne. Prítomnosť študentov v miestnosti ich zamestnávala natoľko, že sa venovali prednostne im. Našli sa ale aj prípady, kedy vyučujúci perfektne dokázal viesť hodinu prezenčne a popri tom zapojil do výuky aj študentov pripojených online. Ale to boli skôr výnimky.

Vyučované predmety sa často venujú moderným témam a vychádzajú z pár rokov starých odborných článkov. Vyučujúci sú naozaj odborníkmi vo svojich odboroch, čo preukazuje aj ich vedecká činnosť. Bohužiaľ, počas oboch semestrov som sa nedokázala zbaviť pocitu, že výuka je pre veľa z nich len niečím, čo ich oberá o čas, ktorý mohli stráviť na ich vlastných projektoch.

Čo ma dosť prekvapilo je, že pre veľkú časť vyučujúcich čas nehral žiadnu rolu. Takmer všetci chodili na hodiny neskoro. Niekoľkominútové meškania v súvislosti s technickými problémami kvôli online výuke by boli pochopiteľné. Bohužiaľ, veľa vyučujúcich meškalo z rôznych iných dôvodov desiatky minút, a to každý jeden týždeň. Prednášky končili neskoro a často zasahovali do ďalšieho bloku výuky. Napriek tomu sa predlžovali aj prestávky. Namiesto 15 to bolo niekedy aj 30 až 40 minút aj napriek výraznému meškaniu v prebratej látke. Nerešpektovanie časového rozvrhu spôsobovalo veľa nepríjemností. Študenti často nevedeli, kedy výuka začne a za celý semester strávili hodiny čakaním na vyučujúcich. Okrem toho prednášky, ktoré sa nestihli odprednášať cez semester, boli preložené do revision weeku. Tieto problémy boli viackrát adresované vedeniu školy bez akéhokoľvek výsledku.

Celková organizácia výuky nebola z môjho pohľadu úplne zvládnutá. Podmienky pre jednotlivé kurzy neboli určené jednoznačne a často sa ešte pred koncom semestra menili. Závažnosť počas semestra nebola rozložená rovnomerne. Väčšina vyučujúcich zadávala domáce úlohy, ktoré mohli byť zadané už v prvom týždni, až v druhej polovici semestra. V niektorých prípadoch sa práca zadávala ešte v posledný deň semestra alebo počas revision weeku. Súčasťou niektorých kurzov boli pomerne náročné semestrálne práce, ktoré boli tiež väčšinou zadané len pár týždňov pred koncom semestra. Všetka záťaž semestra sa tak presunula na jeho koniec, čo bolo podľa môjho názoru úplne zbytočné a dalo sa tomu predísť rozumnejším rozvrhnutím povinností.

Nielen organizácia kurzov, ale aj komunikácia s niektorými vyučujúcimi bola problematická. Opakovane sa stávalo, že rovnaký e-mail musel byť poslaný niekoľkokrát, pretože ani po týždni čakania druhá strana nebola schopná odpovedať. Taktiež spätná väzba bola sklamaním, pretože (až na výnimky) vlastne žiadna nebola. Za celé dva semestre som sa dostala k jedinej opravenej domácej úlohe. Väčšina vyučujúcich sa neunúvala poskytnúť ani len bodové ohodnotenie jednotlivých domácich úloh, semestrálnych prác či správ z laboratórnych cvičení a vo väčšine prípadov nám bolo poskytnuté až záverečné hodnotenie, teda celková známka z predmetu. Ak nám aj bolo nejaké ohodnotenie poskytnuté, bolo to až počas skúšok alebo až

po skúškach. Nebol nám tak vôbec daný priestor na zlepšenie a nápravu v chybách, ktoré sme urobili cez semester. Rovnaké chyby sme tak mohli urobiť aj na záverečných skúškach.

Stáž

S hľadáním stáže je vhodné začať čo najskôr. EURECOM sa síce v úvodnom týždni prezentuje ako inštitúcia, ktorej študenti majú nespočetné množstvo možností, kde si nájsť stáž, na študijnom oddelení je zamestnanec, ktorý pomáha študentom si stáž nájsť a aj na webových stránkach školy a v internom informačnom systéme je možné nájsť ponuky stáží. Veľká väčšina z nich je však pre špecializácie zamerané na odvetvie kybernetickej bezpečnosti a data science, keďže tieto špecializácie sa tešia najväčšiemu záujmu a počty študentov sú tak v ich prípade omnoho vyššie. Taktiež výberové konanie chvíľu trvá a problémom je aj to, že pre úspešné ukončenie double degree programu je potrebné vypracovať diplomovú prácu. Nie všetky spoločnosti ponúkajú túto možnosť. Ak sa aj podarí nájsť spoločnosť, v ktorej je možné vypracovať v rámci stáže diplomovú prácu, pokiaľ je to vo Francúzsku, často je vyžadovaná okrem angličtiny aj dobrá úroveň francúzskeho jazyka pre komunikáciu s kolegami v tíme.

Ďalšou nepríjemnosťou pri hľadaní stáže je, že je potrebné to robiť cez semester, kedy majú študenti nabitý rozvrh a veľa iných povinností. Množstvo študentov tak strávi na pohovoroch významnú časť týždňa a musí potom dobiehať zameškané prednášky.

Dostupnosť informácií

Jednou zo strastí celého pobytu je hľadanie informácií. Ani EURECOM, ani ČVUT nemá informácie o danom programe na jednom mieste a spolupráca oboch škôl závisí na jednej osobe – bez doc. Bečváře by mnoho vecí nikto nevedel. Veľa informácií sa študent dozvedá postupne, až keď rieši rôzne problémy spojené s administratívou. Chce to veľa e-mailov a hľadania na webových stránkach školy, ktoré nie sú úplne najprehľadnejšie a ich obsah je často nejednoznačný alebo neaktuálny. Zároveň mi niekoľkokrát boli poskytnuté protichodné informácie zo strany ČVUT a EURECOMu, raz dokonca rôzne informácie od rôznych pracovníkov v rámci EURECOMu, čo celý proces zisťovania ešte predĺžilo. Nie je to nič, čo by sa nedalo zvládnuť, zvlášť keď berúc do úvahy ochotu zamestnancov oboch škôl pomôcť. Je to však niečo, na čom by mohli obe školy v budúcnosti zapracovať.

Záver

EURECOM je skutočne národnostne pestré prostredie a človek sa tu dostane do kontaktu so zaujímavými osobnosťami. Najväčším prínosom pre mňa bola každodenná komunikácia a výuka v angličtine, spolubývanie v multinárodnej spoločnosti a možnosť vyskúšať si iný vyučovací systém za mimoriadnych okolností spojených s pandemiou ochorenia COVID-19. Priebeh študijného pobytu rozhodne nebol ideálny, k čomu do najväčšej miery prispela nevhodná organizácia výuky na EURECOMe a nedostatočná informovanosť o presných pravidlách double degree programu takpovediac všetkých strán. Musím podotknúť, že po tejto skúsenosti by som si prihlášku na daný program už tak entuziasticky nepodávala.

Na záver by som sa ešte chcela poďakovať doc. Bečvářovi a Ing. Matunovej za ich pomoc počas celého pobytu, trpezlivé jednanie a e-maily, v ktorých mi poskytli vysvetlenia a odpovede na všetky moje otázky vždy, keď to bolo potrebné.